

Şark halıları ve kilimleri ile emsalinin (Serbest mahal) rejimine tâbi tutulması hakkında kanun tasarısı ve Ekonomi, Maliye. Bütçe ve Gümrük ve Tekel Komisyonları raporları (1/101)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Dairesi Müdürlüğü

Sayı : 6/109

16 . I . 1941

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Şark halıları ve kilimleri ile emsalinin «serbest mahal» rejimine tâbi tutulması hakkında Gümrük ve İnhisarlar Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 20 . XII . 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydm

Gerekçe

Umumi harbden önce İstanbul Şark halı, kilim, heybe ve torbalarının beynelmilel piyasalar için mühim bir transit merkezi rolünü ifa etmekte idi. Halı transit ticaretinin İstanbul'da bu suretle temerküz etmesinde coğrafi vaziyet ve mevkiinin ehemmiyeti derkâr olmakla beraber, bu ticaretin istilzam ettiği gümrük kolaylıkları da o zamanki ihtiyaçlara göre gümrüklerce gösterilmekte ve bu kolaylıklar maksadın teminine kifayet etmekte bulunuyordu.

Bu kolaylıklar cümlesinden olarak transit halı tüccarlarına antrepo dâhilinde kendilerine mahsus mağazalar açılmasına, buralarda halıların yayarak ve havalandırarak istedikleri gibi tertip ve tasnif etmelerine, müşterilere göstermelerine, temizleyip tamir etmelerine müsaade olunmakta idi

Halıların piyasalarına sevkinden önce yıkanmaları ve telvin edilebilmeleri için antrepo dâhilinde ayrıca bir yıkama mahalli açılmış olduğu için, tacirler halıların burada hiçbir merasime tâbi tutmaksızın serbestçe yıkayıp temizletebiliyorlardı.

Umumi harbden sonra İstanbul'da halı transit ticareti yavaş yavaş gerilemiş, çok mahdut bir safhaya düşmüş ve tamamen elden çıkmak tehlikesine mâruz bulunmuştur. Bugün İstanbul'da halı antreposunda evvelce mevcut 30 mağazaya karşılık 7 - 8 mağaza kalmıştır. Bu gerilemede beynelmilel ticaret şartlarında husule gelen değişiklikler başlıca âmil olmakla beraber, İstanbul'da bu ticaretle işigal edenlerin zihinlerinde gümrük formalitelerinin ağırlığı mühim bir yer tutmaktadır.

Filhakika ticari muamelelerin azalması ile halı antreposu dâhilinde evvelce rihtm şirketi tarafından açılmış bulunan halı yıkama mahalli kapanmış olduğundan, antrepodan yıkanmak için şehir içindeki yıkama mahallerine gönderilecek halılar için kendilerinden gümrüklerce bunların yurt içine çıkarılmasını önlemek üzere teminat aramak, her halıyı ayrı ayrı tetkik ve muayene etmek, kurşunlamak gibi formalitelere müracaat mecburiyeti hasıl olmakta, diğer cihetten evvelce Gümrük Tarifesi Kanunu ile alelittlak 100 kilodan 3 lira gümrük resmine tâbi tutulmuş bulunan Şark halıları milli halıcılığın himayesini teminen 2/7005 numaralı kararname ile (Şark

halısı), (Şark kilimleri), (heybe, torba, yastık ve mobilya örtüleri) olmak üzere üç esas pozisyona tefrik edilmiş ve bunlardan Şark halısı (metre murabbanın sıkleti iki buçuk kilograma kadar olanlar), metre murabbanın sıkleti iki buçuk kilogramdan az olanlar) suretinde tekrar iki kategoriye ayrılarak farklı resimlere tâbi tutulmuşlardır.

Her ne kadar transit halılar hakkında antrepo rejimi tatbik edilmekte ve âhiren halıların burada kalabilecekleri müddet 5 seneden 8 seneye iblâğ edilmiş bulunmakta ve halılardan bu müddetler içinde antrepoda kaldıkça hiçbir resim ve vergi aranmamakta ve yine eskisi gibi antrepo dâhilinde hususi mağaza açılmasına ve burada halıların yayılıp havalandırılmasına, temizlenmesine, tamir edilmesine müsaade verilmekte ise de, Gümrük Kanunu mucibince antrepolara giren eşyanın girdiği tarihte gümrükçe tesbit edilecek sıkletinin resme esas tutulmuş bulunması ve buraya konan eşyanın muafıktan istifadesinin muayyen bir müddetle takyit edilmiş olması dolayısıyla buralara ithal edilen halıların girerken yukarıda arzolunan tarife tasnifine göre eins, nevi, aded ve sıkletlerinin tesbiti zaruri bulunmaktadır.

Bu zaruret her halıyı ayrı ayrı tartma, ebadını ölçerek metremurabbar sıkletini hesaplamak, her halıya bir etiket ve kurşun mühür takarak ayrıca bir hesap tutmak ve âkıbetini araştırmak gibi külfetleri istilzam etmekte ve bu hal ise adedi binlere baliğ olan halılar için gerek gümrük iadresi, gerek malsahipleri için büyük yorgunlukları ve sıkıntıları mucip olmaktadır.

Bu vaziyette birçok zamandanberi sızlanmakta bulunan ve adedleri oldukça azalmış olan halı transit tacirlerini müşkülâttan kurtarmak ve halı transit ticaretinin Türkiye’de ağır gümrük formalitelerine tâbi bulunduğu yolundaki muzir şayiaları önlemek için bu nevi halı, kilim, heybe ve torbalara mahsus olmak üzere antrepo rejimine nazaran daha geniş kolaylıkları istihdaf eden «serbest mahal» rejiminin tatbiki uygun görülmüş ve lâyiha bu maksatlarla tanzim edilmiştir.

Bu rejimin tatbiki ile umumi antrepo binaları içinde veya ayrıca müstakil bir binada tesis edilecek serbest mahalle konacak halılar ve kilimler müddet kaydına bağlı olmaksızın buralarda kalabilecekler ve her türlü ticari mahiyette amelîyelere tâbi tutulabilecekler ve buralara it-hallerinde gümrüğe (Şark halısı), (Şark kilimleri), (heybe, torba, yastık ve mobilya yüzleri) gibi tarifinin esas pozisyonlarındaki tasnife uygun surette eins, neveleri ve sıkletlerinin beya-niyle iktifa olunarak ayrıca her halının hususi vasfları araştırılmıyacak ve gümrük kontrolü buralarda haricen sıkı bir takyit ve teftişe inhisar etmiş olacaktır.

Diğer hususat lâyiha maddelerinin mütalâasıyla kolayca anlaşılmakta bulunduğu için ayrıca izahata lüzum görülmemiştir.

Ekonomi Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ekonomi Komisyonu

Esas No. 1/101

Karar No. 3

5 . XII . 1944

Yüksek Reisliğe

Şark halıları ve kilimleri ile emsalinin serbest mahal rejimine tâbi tutulması hakkında Gümrük ve İnhisarlar Vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılarak 16 . I . 1941 tarihinde 6/109 sayılı Başvekâlet tezkeresiyle Yüksek katmıza sunulan ve 10 . III . 1943 tarihinde Encümenimize havale buyurmuş iken Meclis intihabının yeni-

lenmesi ile kadük olan ve 2 . VI . 1943 tarihinde yeniden Encümenimize sevk buyurulan kanun lâyihası Gümrük ve İnhisarlar Vekillîği mümessili hazır bulunduğu halde müzakere ve tetkik olundu.

Mucip sebepler lâyihası okundu. Vekâlet mümessilinin izahları dinlendi.

Birinci Dünya harbinden evvel Şark halı ve

kilimleri için bir transit merkezi olan İstanbul'un bu kıymet ve ehemmiyeti kaybetmesinde büyük bir tesiri görülen gümrük formalitelerinin yarattığı müşkülâtı bertaraf etmek; bu husustaki muameleleri ve mükellefiyetleri sadeleştirmek mülâhazasıyla hazırlanan kanun projesi umumi heyeti itibariyle kabule şayan görüldü. Filhakika Birinci dünya harbinden evvel Şark halı ve kilimlerinin transit merkezi olmakta İstanbul cihan şümül bir ehemmiyet kazanmıştı. Bütün dünya halıcuları muhtelif cins halıların çeşitlerini İstanbul'da tedarik ederlerdi. Sayıları otuzu geçen halı antrepolarında muhafaza ve temizleme işleri zor ve usandırıcı gümrük formaliteleriyle kayıtlı olmaksızın yapılmıyordu. Buralarda suiistimal yapıldığı yolunda hâsıl olan ve sonradan haksız olduğu anlaşılan bir zan ile emniyet tesisini hedef tutan antrepolar talimatnamesinin yapılmış ve tatbik edilmiş olması bu mevzu ile işgal edenler üzerinde tazyik edici ve memnuiyetsizlik uyandırıcı tesirler yaptı. Gümrükçülüğümüzün iktisadi mülâhazalarla ahenkli olarak işlememesini ifade eden bu kabül hareketlerin dışında milletlerarası münakale vasıtalarının inkişafı; nakil ücretlerinde iş getirme ve yaratma maksadını güden tadiller yapılması, başka milletlerin iktisadi mevzuların lüzumlu kıldığı bilgi ile çalışmalarını, serbest limanlar ve serbest muntakalar tesisi gibi geniş iktisadi hareketleri ittirat ile takip etmeleri İstanbul'un kazandığı ehemmiyeti gittikçe zarfa uğramakta külli etki gösterdi.

Başka memleketlerce takip olunan çalışma sistemlerinin memleketimiz menfaatleri üzerinde yarattığı menfi akisleri önleyebilmek için bizzat alınması mümkün tedbirler cümlesinden olarak Şark halı ve kilimlerinin transitinde gümrüklerimizce mevzu usulün sakimliğini gidermek yolunda bir hareketi daha ziyade geciktirmemek şüphesizki yerinde olacaktır. Hükümetin mucip sebepler lâyihasında tafsil edildiği ve hâlen tatbik edilmekte olan antrepolar talimatnamesinin lüzumlu kıldığı merasim gümrük memurları için olduğu kadar alâkalı tüccarlar için de külfetli olmaktadır. Serbest mahal rejiminin tatbiki memleketimiz için faydalı iktisadi hareketlere müsait bir fırsatı yeniden kazanmak olacaktır. Bunun içindir ki, esas itibariyle lâyihanın kabulü muvafık görülmüş ve madde-

lerin müzakeresine geçilmiştir.

Kanun başlığı şu şekilde kabul edilmiştir:

Şark halıları ve kilimleri ile emsali için tesis edilecek serbest mahal hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Vuzuh temini maksadiyle yazılıta değişiklik yapılmıştır.

Madde 2, 3. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 4. — Gümrük kanununda antrepolara ait hükümlerle ahenkli olmasını sağlamak bakımından tadil olunmuştur.

Madde 5. — Dördüncü maddenin encümenimizce kabul olunan şekline göre ikinci fıkranın tedvinine lüzum kalmamış ve bu itibarla madde mezkûr fıkranın tayı suretiyle kabul olunmuştur.

Madde 6, 7. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 8. — İkinci fıkranın birinci satırında (bunlara) kelimesi yerine (buralara) kelimesi konmuştur. Memurlarla müfettişlerin eşhası ve eşyayı muayenedeki salâhiyetlerini lüzum ile kayıtlı tutmak için «lüzümü halinde» ilâvesi yapılmıştır. Aynı fıkra içinde «yazılı istek» şartını başlı başına bir fıkra ile ifade de hükmü sadeleştirmek bakımından fayda mülâhaze edilmiştir. Binaenaleyh yukarıda işaret olunan değiştirmelerle madde kabul olunmuştur.

Madde 9. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 10. — Bu madde iki sebeble lüzumsuz görülmüş ve kaldırılmıştır.

1) Serbest mahal tesisi hakkı birinci madde ile tamamen Gümrük ve İnhisarlar vekâletine verilmiş olduğu halde burada serbest mahal muamelelerinin tatbik ve icrasına ait talimatnamenin Münakalât Vekâleti ile müştereken yapılacak teklif üzerine tanzimini kayıtlandırmak birinci madde hükmü ile bir ahenksizlik arz ediyor.

2) Talimatname tanzimi bir vekâletin her zaman haiz bulunduğu bir haktır.

Madde 11, 12. — Aynen kabul edilmiştir.

Havalesi ve hâle Maliye Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ekonomî Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
Trabzon	Çankırı	İçel
R. Karadeniz	A. İnan	Ş. Tuğay
Afyon	Ankara	Balıkesir
B. Türker	M. Eriş	M. Akpınar
Gaziantep	İstanbul	İstanbul
B. Kaleli	A. H. Denizmen	G. B. Göker

Izmir Kırşehir Konya Niğde Ordu Trabzon
B. Arıman F. Çobanoğlu A. H. Dikmen Dr. R. F. Talay Ş. Akyazı T. Gökse

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Maliye Komisyonu
Esas No. 1/101
Karar No. 20

1 . II . 1946

Yüksek Başkanlığa

Şark halıları ve kilimleriyle emsalinin serbest mahal rejimine tâbi tutulması hakkında Gümrük ve Tekel Bakanlığı tarafından hazırlanıp Bakanlar Kurulunca 20 . XII . 1942 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı Komisyonumuz tarafından incelenerek Ekonomi Komisyonuna gönderilmiş ise de seçimin yenilenmesi üzerine kadük olan ve yeniden Komisyonumuza havale olunan kanun tasarısı ile Ekonomi Komisyonunun raporu Gümrük ve Tekel Bakanının temsilcisi hazır olduğu halde tekrar incelendi.

Gerekçede belirtilen sebepler yerinde görülmüş olmakla beraber memleketimizde transit ticaretinin inkişafını temin için esasen Gümrük ve Tarife Kanunlarıyla « Antrepo » rejimi konmuştur. Tasarının konusunu teşkil eden şark halıları ve kilimleriyle emsali ötedenberi gümrük antrepolarında bu rejimden faydalandırılmaktadır. Bunların antrepolarda gümrüğün denetlemesi altında yayılıp havalandırılmasına, temizlenmesine ve müşterilere gösterilmesine, antrepo içinde ve dışındaki yıkama mahallerinde yıkanmalarına müsaade edilmekte ve mer'i

hükümler bu kolaylıkların gösterilmesine engel teşkil etmemektedir.

Evvelki raporumuzda belirttiğimiz gibi bu tasarı ile transitçiler için zorluklar veren bazı formalitelerin de kaldırılması amacı gözetildiği yapılan açıklamalardan anlaşılmiş ve bu hususların Gümrük Kanununun 38 nei maddesine bir fıkra eklenmesiyle temini uygun görülmüş ve Hükümetin de muvafakatiyle tasarı bu esaslara göre Komisyonumuzca yeniden hazırlanmıştır.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
İstanbul	İzmir	Ankara
A. Bayındır	Ş. Adalan	M. Aksoy
Afyon K.	Afyon K.	Antalya
İ. H. Baltacıoğlu	S. Yurdkoru	H. T. Dağboğlu
Antalya	İzmir	Kastamoun
Dr. G. Kahraman	M. Birsal	H. Çelen
Malatya	Siird	Tokad
M. N. Zaber	S. Tuncay	C. Kovalı
Bursa		
Dr. R. Güran		

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/101
Karar No. 77

4 . V . 1946

Yüksek Başkılığa

Şark halıları ve kilimleri ile benzerlerinin Türkiye'de gümrükçe serbest mahal usulüne tâbi tutulması hakkında Gümrük ve Tekel Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve Başbakanlığın 6/109 sayılı ve 16 . X . 1941 tarihli yazısıyla Yüksek Meclise sunulup havalesi gereğince Ekonomi ve Maliye Komisyonlarında görüşülmesi sırasında hükümsüz kalan ve daha sonra bu komisyonlarda yeniden incelenen kanun tasarısı Komisyonumuza havale edilmiş bulunmakla Gümrük ve Tekel Bakanı Tahsin Coşkan ve Gümrükler Genel Müdürmuavini Sinan Onbuluk hazır olduğu halde incelendi.

İstanbul, birinci dünya harbinden önce yabancı menşeli Şark hali ve kilimleri için ehemmiyetli bir ticaret merkezi olduğu halde dış âmiller tesiriyle yavaş yavaş bu ehemmiyetinden kaybetmekle beraber bu işin ticaretiyle meşgûl tacirleri, Gümrük Tarife Kanunundaki değişiklik üzerine sonradan sıkıcı bir mahiyet olan antrepo gümrük formalitelerinin yarattığı müşkülleri kaldırarak, teşvik eylemek için hazırlanmış olduğu anlaşılan tasarı esas itibariyle Komisyonumuzca da uygun görülmüştür.

Ekonomi Komisyonu Hükümet tasarısını ancak maksadı açıklayıcı bazı kelime değişiklikleriyle kabul etmiştir. Maliye Komisyonu ise, memleketimizde transit ticaretini geliştirmek üzere esasen Gümrük ve Tarife Kanunlarımızla «antrepo usulü» konmuş bulunduğunu, Şark halıları, kilimleri ve benzerlerinin ötedenberi antrepolarda, gümrüğün denetlemesi altında yapıyıp havalandırılmasına, temizlenmesine, müşterilere gösterilmesine, antrepo dışındaki yıkama mahallerinde de yıkanmasına idarece müsaade edilmekte olduğunu, yürürlükteki hükümlerin bu kolaylıkların gösterilmesine engel teşkil etmemekte bulunduğunu itibare alarak tasarının amacı olan ve transit ticaretine zorluklar veren bazı formaliteleri kaldırmak için Gümrük Kanununun 38 nci maddesine bir fıkra ek-

lenmesini yeter görmüş ve Hükümetin muvafakiyetiyle o şekli tercih eylemiştir.

Komisyonumuzda tasarının genel görüşülmesi sırasında Hükümet teklifinde Şark hali ve kilimleri için İstanbul'da bir serbest mahal tesisi derpiş edilmiş olduğuna göre bu usul ile temini mümkün görülen kolaylıkların Gümrük Kanununun 38 nci maddesine fıkra eklenerek elde edilip edilemeyeceği üzerinde durulmuş ve memleketimizde transit ticaretinin daha geniş ölçüde geliştirilmesini sağlamak için içinde sınıf tesisler vucuda getirilmesine ve millî maddelerle yabancı eşyanın işlenmesine elverişli (serbest maddeler) gibi rejimlerin gerektiği yolundaki istekler de tartışmalara konu teşkil etmiştir.

Hükümet gerekçesinde de açıklanmış olduğu üzere ilk zamanlarda gümrük formaliteleri Şark hali ve kilimleri transit ticaretine engel teşkil etmemiştir. Ancak 15 . VII . 1937 tarihinde millî haliciliğimizi korumak maksadiyle evvelce tek numara altında 100 saf kilosu 300 lira üzerinden tarifelendirilmiş olan yabancı menşeli hali ve kilimlerin (Şark halısı) (Şark kilimi) ve (bunlardan yapılmış heybe, torba ve benzerleri) suretinde üç gruba ve halıların ayrıca (metre murabbaı ağırlığı 2,5 kiloya kadar olanlar), (metre murabbaı ağırlığı 2,5 kilodan yukarı olanlar) kısımlarına ayrılarak ayrı ayrı nispetler üzerinden tarifelendirilmesinden sonradır ki Gümrük Kanununun 38 nci maddesine göre antrepoya girişte yapılması lâzımgelen ağırlık tesbiti işleri sıkıcı bir mahiyet almış ve bu güçlükleri ortadan kaldıracak bir şekil olmak üzere serbest mahal usulü teklif edilmiştir. Şu hale göre Gümrük Kanununun 38 nci maddesinin antrepolara konan eşyanın gümrük vergisine giriş sırasındaki ağırlığını esas tutan hükmü yerine, Şark hali ve kilimleri için çırkıta tesbit olunacak ağırlığı esas tutan bir hüküm konmakla beraber bunların antrepolarda, Gümrük Kanununun 35 nci maddesi ile tâyin edilmiş müddetlerle bağlı olmaksızın kalabil-

meleri ve antrepolarında ticaret gereklerine göre temizlenme ve işlenmeleri imkânları verildiği takdirde Hükümet teklifindeki «Serbest mahal» rejiminin temin eyliyeceği kolaylıkların tamamıyla elde edilmiş olacağı anlaşılmış ve görüşmelere Maliye Komisyonunca hazırlanan metin esas tutulmuştur.

Memleketimizde transit ticaretinin başka maddeler üzerinde de geliştirilmesine ve geniş ölçüde sınaî işçiliklere elverişli «Serbest mntaka» lar ve bu mahiyetteki rejimler gümrüklerden ziyade millî ekonomimizi ilgilendirmekte, mahal ve sahalalarının tesbiti gerekli konulaştırma ve sınaî tesis işleri gibi meseleleri kapsamakta olmakla beraber esasen İstanbul Belediyesi hududu içinde veya yakınlarda bir (Serbest mntaka) tesisi hususunda Hükümete yetki veren 1132 sayı ve 22 . VI . 1927 tarihli kanun da yürürlükte bulunmaktadır. Öte yandan Hükümetçe hazırlanan yeni Gümrük Kanunu tasarısı Meclis Komisyonlarında görüşülmekte ve bu suretle ileride bu konular üzerinde etraflı incelemeler yapmak imkânı da bulunmaktadır. Komisyonumuzca bu cihetler itibare alınarak görüşmelerin Hükümet teklifindeki konu içinde kalması uygun görülmüştür.

Ancak, Gümrük ve Tekel Bakanının, bugünkü dünya şartları içinde İstanbul'da (Hayvan postları) nın da işlenmeleri suretiyle memleketimize faydalar temini ümitlerinin belirilmiş ve kuvvetlenmiş olduğu yolundaki beyanları ve yabancı menşeli (İşlenmiş ve işlenmemiş her türlü hayvan postları) nın da antrepolarında Şark halıları ve kilimleri için kabul edilecek kolaylıklardan faydalandırılmalarını teminen tasarıya fıkra ilâvesi hakkındaki teklifi, Komisyonca kabul edilmiştir.

Maliye Komisyonunun birinci maddesi üzerinde yukarıki izahlara göre gerekli değişiklikler yapılmış ve madde komisyonumuza yeniden yazılmıştır. Bu değişiklikler şunlardan ibarettir:

a) Tasarının konusunu teşkil eden Şark halıları ve saire gümrük tarifesinin 114 numarasındaki tasnife uygun olarak yazılmış ve fıkraya Hükümetin teklifi ve hile (her çeşit terbiye görmemiş ve görmüş hayvan postları) ilâve edilmiştir.

b) Tasarı ile ortadan kaldırılması arzu edilen güçlükler Maliye Komisyonu metnindeki (an-

trepo rejimine tâbi eşya hakkında uygulanması gereken gümrük işlemlerinin bir kısımdan veya tümünden veya teminat kaydından) istisnalık kabulü ile giderilemeyeceğinden ve Hükümet gerekçesinde belirtildiği üzere sıkı gümrük muayeneleri Halı Gümrük Tarifesinde yapılan değişmelerden sonra Gümrük Kanununun 38 nci maddesine göre antrepolarına girişte tesbit olunacak miktarın gümrük vergisine esas tutulmakta devam edilmesinin bir neticesi olduğundan madde metninde halı ve kilimler ile postları açıkça kanunun bu hükmü dışında bırakarak Gümrük vergisine antrepodan çıkarken tesbit olunacak ağırlığın ve vassım esas ittihaz olunacağı belirtilmiştir.

Bu hükümlerin yazılmasında lüzum ve ihtiyaç göre kullanılmak üzere Maliye Komisyonu metninde olduğu gibi, Bakanlığa yetki veren şekil terih edilmiştir.

c) Maddenin başındaki (Antrepolarına konan) kaydı transit eşyadan başkaca buralardan gümrüğü ödenerek yurda sokulabilecek eşyayı da kapsadığından tasarıdaki (Türkiye'den transit edilecek) kaydıdan daha uygun görülmüştür.

Havalesi ve hile Gümrük ve Tekel Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

Başkan	Bu Rapor Sözcüsü	
Tokad	Edirne	
H. N. Keşmir	M. N. Gündüzalp	
Kâtip		
İstanbul	Aydın	Burdur
F. Öymen	R. Alpman	Ş. Engineri)
Çanakkale	Diyarbakır	Giresun
S. T. Arsal	Ş. Uluğ	M. Akkaya
Giresun	Hatay	İsparta
A. Sayar	H. Selçuk	M. Karaağaç
İstanbul	İzmir	Kayseri
İ. H. Ülkmen	M. Birsal	F. Baysal
Kütahya	Mardin	Samsun
H. Pekcan	R. Erten	M. A. Yörüker
Yozgad		Zonguldak
S. İçöz		E. Erişirgöl

Bu tasarı konusunun ihtiva ettiği isabetli, uygun ve ileri özellik, genel ticaretimiz bakımından sağlayabileceği müsbet ve hayırlı neticeler itibarıyla bu alandaki en önemli kanunlarımızın ön safında yer alabilecek mahiyettedir. Bu bakımdan çoğunluk kararı kar-

sısında muhafaza ettiğim kanaatimi özet halinde kaydediyorum :

I - Ekonomi Komisyonunca da iltihak edilmiş olan Hükümet tasarısındaki şekil, Komisyonumuzun çoğunlukla kabul ettiği metne nazaran daha uygundur. Çünkü; Hükümet gerekçesinde - aşağıda tırnak içinde naklolunan kısımlar aynen bu gerekçeden alınmıştır - açıkça belirtildiği üzere :

a) Halen vaziyet şudur :

«Transit halılar hakkında antrepo rejimi tatbik edilmekle ve ahiren halıların burada kalabilecekleri müdet sekiz seneye iblâğ edilmiş bulunmakta ve halılardan bu müddet içinde antrepoda kaldıkça hiç bir resim ve vergi alınmamakta ve yine eskisi gibi antrepo dâhilinde hususi mağaza açılmasına ve burada halıların yıkanıp havalandırılmasına, temizlenmesine, tamir edilmesine müsaade verilmektedir.»

b) Bu şekilde devam etmekte olan antrepo rejimi «Serbest saha rejimi» ile değiştirmek istemenin sebebine gelince :

1. «Gümrük Tarife Kanunu mucibince antrepolara giren eşyanın girdiği tarihte gümrükçe tesbit edilecek sıkletlerinin resme esas tutulmuş olması»;

2. Ve buralara konan eşyanın muafliktan istifadesinin muayyen bir müddetle takyit edilmiş olması;

3. «Ve bu muamele gerek Gümrük İdaresi, gerek halı transit tacirleri için külfetli olduğu» ve «Halı transit ticaretinin ağır gümrük formalitelerine tâbi bulunduğu yolunda muzur şayiaları önlemek» arzusudur.

c) Bu vaziyet ve bu düşüncelerin ve araştırmaların Hükümeti isal ettiği netice:

1. «Bu nevi halı, kilim, heybe ve torbalara mahsus olmak üzere antrepo rejimine nazaran daha geniş kolaylıkları istihdaf eden» «Serbest mahal» rejiminin tatbikına uygun göstermiş ve bu tasarıya vücut vermiş bulunmakta» olduğu görülmekte ve

2. «Bu rejimin tatbiki ile umumi antrepo binaları içinde veya ayrıca müstakil bir binada tesis olunacak «Serbest mahal» le konacak halılar ve kilimler müddet kaydına bağlı olmaksızın buralarda kalabilecekler ve her türlü ticari mahiyette ameliyelere tâbi tutula-

bilecekler ve buralara ithallerinde gümrüğe Şark halısı, Şark kilimleri, heybe, torba, yastık ve mobilya yüzleri gibi tarifenin esas pozisyonlarındaki tasnife uygun surette neveleri ve sıkletlerinin beyaniyle iktifa edilerek ayrıca her halının hususi vasıfları araştırılmıyacak ve gümrük kontrolü buralarda hariçen sıkı bir takyit ve teftişe inhisar etmiş olacaktır.» denilmektedir.

d) 143 sayılı Gümrük Kanununun 35 nci maddesinin yukarıda halen 8 seneye çıkarıldığı kayıtlı antrepoda kalabilmiş ve muaflik müdetini hudutsuz da artırmak salâhiyetini Bakanlar Kuruluna verdiği ve aynı kanunun fire ve benzeri halleri karşılıyan . . . . nci maddesi hükmüne nazaran açıkça görülüyor ki, bu tasarı ile istihdaf edilen esas neticeler:

— Memleketimizin tekrar milletlerarası halı ticaret ve tevezzü merkezi olabilmesini sağlayacak ana yol olan «Serbest mahal» rejimini de bu maddelere münhasır olmak üzere «Antrepo rejimi» mizin yanı başında kurabilmiş olmak;

— Yukarıda e işaretli bendin son fıkrası son satırında kaydedildiği üzere, her hangi şekilde antrepo rejimi dâhilinde yapılması çeşitli bakımlardan doğru olmıyan, tehlikeli ve zararlı bulunan bazı kolaylıkları da, bu «Mahal» lerin mücerret vaziyetlerinden ve tâbi tutulacakları «Haricen sıkı bir takyit ve teftiş» ten faydalanarak, bahş ve tatbik etmektir. Bunları her hangi antrepo rejimi içinde yapmak, çeşitli netice ve mahzurlara kapıyı aralık bırakmak olur.

II - Serbest liman, serbest mmtaka, serbest mahal istilahları ve tatbikatı hakkında tafsilâtı ve bu arada 1132 sayılı kanunda mevzu bahis serbest mmtaka ile Hükümet tasarısındaki «serbest mahal» arasındaki mahsus tâbirıyla umum ve hususu mutlakı burada izaha mahal görmüyorum. Komisyonumuz raporunda, Büyük Millet Meclisi Komisyonlarında görüşülmekte olduğu ve binnetice ileride bu konu yani «serbest mahal» konusu üzerine tekrar görüşme imkânına işaret eden satırlara da maatteessüf iştirak edemiyorum. Çünkü o tasarrının, tamamen ayrı bir usul ve kanun mevzu olan bu mesele ile ilgisi yoktur, bunu

müstakil bir kanunla yapmak, o tasarı ile ilgi tesis etmekten daha isabetli olduğu kanaatindeyim.

III - Bir serbest liman, serbest mntaka, bir serbest mahal tesis edilirken en başta millî ticaret ve endüstri üzerinde yapacağı akislerin ele alındığı ve ele alınması gerektiği malûmdur. Tasarıda heybe, torba, yastık, mobilye yüzü, tarifimizdeki pozisyonun muhtevası zaruretiyle geymekte olup hakikatta sadece halı - kilim mevzuubahistir. Halı - kilimi bir «serbest mahal» rejimi mevzuu yapmakta isabet ve bazı mülâhazalarla hattâ müstaceliyet vardır.

Terbiye görmüş, görmemiş hayvan postlarına yani kürklük derilere gelince, bugünkü mevzuatımız imkânlarından istifade ederek bunları da «antrepo rejimi» dâhilinde bazı kolaylıklara mazhar edebiliriz, fakat millî ticaret ve endüstri bakımından menfaatimiz bunların da «serbest mahal» rejiminden istifadelerinin temin edilmesinde ve savaştan önce Almanya

ve Belçika'da tekâsüf etmiş olan bu postları terbiye ve bilhassa boyama tesisat ve sanayiinin bu «mahal» içinde kurulup işlemesine imkân vermemizdedir. Aksi halde neticelerin ne olacağını izaha mahal görmüyorum.

IV - Hulâsa ve netice :

1. Komisyonumuzca verilen şekil gümrük idaresince I işaretli kısmın b bendinde zikredilen külfeti, aynı zamanda düşünülmesi gerekli ihtimal ve neticelere rağmen kaldırsa bile,

2. Bu maddelerin millî ve milletlerarası ticaret bakımından muhtaç olduğu nimet ve kolaylıkları veremez ve veremiyor.

3. Hükümetin Ekonomi Komisyonunca da kabul ve esas alınmış «serbest mahal» teklifi çeşitli bakımlardan millî menfaat ve ticaret gerekleri ve gereklerimize daha uygun olduğu kanaatindeyim.

Manisa Milletvekili
F. Kurdoğlu

Gümrük ve Tekel Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Gümrük ve Tekel

Komisyonu

Esas No. 1/101

Karar No. 12

14 . V . 1946

Yüce Başkanlığa

Şark halı ve kilimleri ile benzerlerinin gümrük bakımından serbest yer usulüne tâbi tutulması hakkında Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunun kararı ve Başbakanlığın 16 . I . 1941 tarihli ve 6/109 sayılı istekçesiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı bu konudaki Ekonomi, Maliye, Bütçe Komisyonlarının raporlarıyla birlikte 4 . V . 1946 tarihinde Komisyonumuza verilmiştir.

Harb yılları delayısıyla ivediliğini kaybeden tasarıma altıncı Dönem içinde çıkarılamamış olması ve hükümsüz kalma yüzünden yedinci Dönemde tekrar aynı Komisyonlarda görüşülmesi bu gecikmeye sebep olmuştur.

Komisyonumuz Gümrük ve Tekel Bakanı Tahsin Coşkan ile Gümrükler Genel Müdür

Yardımcısı Sinan Onbulak buldukları halde tasarımı inceledi. Gerek Hükümetin teklifi; gerek Ekonomi, Maliye, Bütçe Komisyonlarının değiştirme gerekçeleri üzerinde lâayık oldukları önemle durdu ve Hükümet temsilcilerinin açıklamalarını dinledi. Görüşmeler sonunda aşağıda arzedilen kararlar alındı :

Memleketimizin eskiden olduğu gibi Şark halı ve kilimleri için önemli bir transit merkezi haline gelebilmesi ve buna imkân verici gümrük kolaylıklarının sağlanması maksadıyla yeni hükümlere ihtiyaç olduğu hususunda Komisyonumuz dahi Hükümetin ve bizden önce tasarımı inceleyen Meclis Komisyonlarının görüşlerine ortak olmuştur.

Bu yeni hükümlerin Ekonomi Komisyonunca da onanmış olan Hükümetin teklifinde olduğu

gibi özel bir kanuna konu olması mı, yoksa Maliye, Bütçe Komisyonlarınca düşündüğü şekilde Gümrük Kanununun 38 nci maddesine bir fıkra eklenmesi yolu ile tahakkuk ettirilmesi mi doğru olur? Bu hususta Komisyonumuz her iki gözümleme tarzının muhtemel sonuçlarını ve dayandırları esas mülâhazaları inceledikten sonra şu kanaate varmıştır ki: Tasarı ile amaç tutulan kolaylıkların Gümrük Kanununun 38 ve 35 nci maddelerine eklenecek ayrıklık hükümleri ve Bakanlığa verilecek yetkilerle de elde edilmesi mümkün olmakla beraber bunun antrepo rejimi içinde ayrıklık yapıcı değiştirmeler yerine özel bir kanunla sağlanması adı geçen transiti teşvik bakımından maksada daha uygun, daha elverişlidir. Komisyonumuz bu sebeple Ekonomi Komisyonunun hazırladığı metni görüşmeğe esas olarak almıştır.

Maddeler görüşülürken Bütçe Komisyonunun da uygun gördüğü işlenmiş ve işlenmemiş her çeşit hayvan postlarının şark halı ve kilimleri serbest yer usulünden faydalanması kabul edilerek Ekonomi Komisyonunu birinci maddesi ona göre değiştirilmiş, (serbest mahal) yerine (Serbest yer) denmiştir.

2, 3, 6, 7, 9 ncu maddeler Hükümetin, 4, 5,

8 nci maddeler Ekonomi Komisyonunun teklifleri çerçevesinde ve yazılı düzeltmeleriyle kabul edilmiştir.

Ekonomi Komisyonunun 8 nci madde sonunda (yazılı istek) hakkındaki fıkrası ile 10 ncu maddenin büsbütün kaldırılması kararlaştırılmıştır.

Son iki maddenin yalnız numaraları değiştirilmiştir.

Yüce Kamutayın onamasına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Gümrük ve Tekel Ko.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Mardin	Rize	Seyhan
S. Düşgören	K. Kamû	Ş. İçcen
Amasya	Bilecik	Çanakkale
N. Aktın	M. Ş. Esendal	A. Kamçıl
Erzurum	Eskişehir	Gaziantep
M. H. Göle	İ. Özdamar	Dr. M. A. Ağakay
Malatya	Samsun	Samsun
H. Sağroğlu	S. Erbay	N. Öztuzcu
Tekirdağ	Tekirdağ	Urfa
E. Pekel	N. Trak	A. K. Tecer
Malatya		Yozgad
O. Taner		C. Arat

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Şark halıları ve kilimleri ile emsalinin «Serbest mahal» rejimine tâbi tutulması hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1. — Türkiye'den transit geçirilecek Şark halıları ve kilimleri ile heybe, torba ve emsali Gümrük ve İnhisarlar Vekâletinin müsaadesiyle aşağıda yazılı şartlar dairesinde «serbest mahal» rejiminden istifade ettirilir.

MADDE 2. — «Serbest mahal» e alman Şark halıları ve kilimleri ile heybe, torba ve emsalinden gümrük vesair ithal ve dahili istihlâk vergi ve resimelri almaz.

MADDE 3. — «Serbest mahal» e konacak ikinci maddede yazılı eşyanın gümrüğe yalnız cins, nevi ve sıklığı beyan olunur.

MADDE 4. — Antrepo açılması ve işletilmesi inhisar altında bulunan yerlerde bu türlü serbest mahal açılması ve işletilmesi dahi bu inhisara sahip olan idarelere aittir.

MADDE 5. — Devlet haklarının temini bakımından «serbest mahal» ittihaz edilecek yerlerde aranacak vasıfları ve işletme şartları Gümrük ve İnhisarlar Vekâletince tâyin olunur. Dör-

EKONOMİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Şark halıları ve kilimleri ile emsali için tesis edilecek serbest mahal hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1. — Türkiyeden transit geçirilecek Şark halıları ve kilimleri ile bu neviden heybe, torba ve emsali için Gümrük ve İnhisarlar Vekâletinin müsaadesiyle aşağıda yazılı şartlar dairesinde «serbest mahal» tesis edilecektir.

MADDE 2, 3. — Hükümetin ikinci ve üçüncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Serbest mahallerin açılması ve işletilmesi antrepolar açılması hakkındaki hükümlere tâbidir.

MADDE 5. — Devlet haklarının temini bakımından «serbest mahal» ittihaz edilecek yerlerde aranacak vasıflar ve işletme şartları Gümrük ve İnhisarlar Vekâletince tâyin olunur.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Gümrük Kanununun 38 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Gümrük Kanununun 38 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Antrepolara konan şark halı ve kilimleriyle heybe, torba ve benzerlerini, antrepo rejimine tâbi eşya hakkında uygulanması gereken gümrük işlemlerinin bir kısmından veya tümünden ve teminat kaydıyla 35 nci maddede yazılı bekleme süresinden ayrık tutmaya ve bunların ticaret gereklerine göre işlenmeleri için izin vermeğe Gümrük ve Tekel Bakanlığı yetkilidir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Gümrük Kanununun 38 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununun 38 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Antrepolara konan Şark halıları, kilimleri ve bunlardan yapılmış heybe, torba, yastık ve benzerleri ile her çeşit terbiye görmemiş ve görmüş hayvan postlarının ticaret gereklerine göre temizlenme ve işlenmelerine izin vermeğe, gümrük vergisi için antrepodan çıktaki nitelik ve miktarlarını esas tutmağa ve bunları 35 nci maddedeki antrepo süresi kaydı dışında bırakmağa Gümrük ve Tekel Bakanlığı yetkilidir.

GÜMRÜK VE TEKEL KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Şark halı ve kilimleriyle benzerleri ve hayvan postları için kurulacak serbest yer hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye'den transit geçirilecek Şark halıları, kilimleri ve bunlardan yapılmış heybe, torba, yastık ve benzerleri ile her çeşit terbiye görmüş ve görmemiş hayvan postları için Gümrük ve Tekel Bakanlığının izniyle aşağıda yazılı şartlar dairesinde (serbest yer) kurulur.

MADDE 2. — (Serbest yer) e alacak birinci maddede yazılı eşyadan gümrük ve diğer giriş ve iç istihlak vergi ve resimleri alınmaz.

MADDE 3. — (Serbest yer) e konacak birinci maddede yazılı eşyanın yalnız ticaret ayrılanlarına göre cinsi, sayısı ve ağırlığı gümrüğe beyan edilir.

MADDE 4. — (Serbest yer) lerin açılma ve işletilmesinde antrepoların açılması ve işletilmesi hakkındaki hükümler uygulanır.

MADDE 5. — Devlet haklarının sağlanması bakımından (serbest yer) lerde aranacak nitelikler ve işletme şartları Gümrük ve Tekel Bakanlığınca tesbit edilir.

Hü.

düncü maddeye göre inhisara sahip idare tarafından açılacak ve işletilecek serbest mahaller hakkında ilgili Vekâlet veya idarenin de bu hususta reyı alır.

MADDE 6. — «Serbest mahal» dâhilinde halı sahip veya komüsyoncularının «kabine» açmalarına, mallarını yayıp havalandırmalarına, tasnif ve tâmir etmelerine, yıkayıp boyamalarına ve bunları sair ticari mahiyette ameliyelere tâbi tutmalarına müşterilere göstermelerine müsaade olunur.

MADDE 7. — «Serbest mahal» den yıkanmak, tamir veya teşhir edilmek gibi sebep ve maksatlarla birinci maddede yazılı eşyanın (muvakkat muaflik rejimi) esasları dairesinde yurda muvakkaten girmesine gümrükçe müsaade olunur.

MADDE 8. — «Serbest mahaller ve buralara girecekler Gümrüğün kontrol ve nezaretine tâbidir.

Vazifeli Gümrük memurları ile gümrük müfettişleri buralara ve «Kabine» lere her zaman serbestçe girmeğe, eşya ve eşhası muayene ve teftiş etmeğe salâhiyetli oldukları gibi işletme idaresi âmirleri ve mal sahipleri de bu memurların yapacakları tetkik ve teftişleri kolaylaştırmağa, yazılı istek üzere her türlü kayıt ve vesikaları kendilerine ibrazı mecburdurlar.

Eko. K.

Mal. K.

MADDE 6, 7. — Hükümetin altıncı ve yedinci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Serbest mahaller ve buralara girecekler gümrüğün kontrol ve nezaretine tâbidir.

Vazifeli gümrük memurları ile gümrük müfettişleri buralara ve «kabine» lere her zaman serbestçe girmeğe, eşya ve eşhası muayene ve teftiş etmeğe salâhiyetli oldukları gibi işletme idaresi âmirleri ve mal sahipleri de bu memurların yapacakları tetkik ve teftişleri kolaylaştırmağa her türlü kayıt ve vesikaları kendilerine ibrazı mecburdurlar. Ancak mal sahipleri tetkik ve teftişleri yapılması lüzumunun yazılı bir istek ile bildirilmesini isteyebilirler.

MADDE 6. — (Serbest yer) içinde birinci maddede sayılı eşyanın sahip veya komüsyoncularının kabine açmalarına, mallarını yayıp havalandırmalarına, ayrılama ve onarmalarına, yıkayıp boyamalarına, terbiye etmelerine ve diğer ticaret ameliyelerine tâbi tutmalarına ve müşterilerine göstermelerine müsaade olunur.

MADDE 7. — Birinci maddede yazılı eşyanın (serbest yer) den yıkanmak, ve onarılmak, boyanmak, terbiye edilmek ve gösterilmek üzere muvakkat kabul ve muafık yoliyle yurda sokulmasına gümrükçe müsaade olunur.

MADDE 8. — (Serbest yer) ler ve buralara girecekler gümrüğün denetleme ve güzetimi altındadır.

Görevli gümrük memurları ile gümrük müfettişleri buralara ve kabinelere her zaman serbestçe girmeğe, eşyayı ve kişileri yoklama ve denetlemeğe yetkili oldukları gibi işletme idâresi ve mal sahipleri de bu memurların yapacakları inceleme ve yoklamaları kolaylaştırmağa gümrükçe gerekli görülecek kayıtları tutmağa ve her türlü kayıt ve belgeleri kendilerine göstermeğe mecburdurlar.

Hü.

MADDE 9. — Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti «Serbest mahal» e konacak eşyayı Devlet haklarının korunması bakımından lüzumlu göreceği daha başka takyitlere de tâbi tutmağa ve buralarda kabine açmış olanlardan emniyeti salib hareketi görülenlerin kabinelerini kapamağa ve şüpheli şahısları serbest mahalle girmekten men etmiye salâhiyetlidir.

MADDE 10. — «Serbest mahal» muamelelerinin tatbik ve icrası ve Gümrük ve İnhisarlar ve Münakalât Vekâletlerinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tanzim olunacak talimatname ile tesbit edilir.

MADDE 11. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 12. — Bu kanun hükümlerini icraya Gümrük ve İnhisarlar ve Münakalât Vekilleri memurdur.

23 . XII . 1940

Bş. V.	Ad. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Fethi Okyar</i>
M. M. V.	Da. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>Fayık Öztrak</i>
Ha. V.	Mal. V.
<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>
İk. V.	S. İ. M. V.
<i>H. Çakır</i>	<i>Dr. H. Alataş</i>
G. İ. V.	Zr. V.
<i>R. Karadeniz</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>
Mü. V.	Ti. V.
<i>C. K. İncedayı</i>	<i>M. Ökmen</i>

Eko. K.

MADDE 9. — Hükümetin 9 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümetin 11 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Hükümetin 12 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. K.

MADDE 2. — Bu kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Gümrük ve Tekel Bakanı yürütür.

B. K.

G. ve T. K.

MADDE 9. — Gümrük ve Tekel Bakanlığı (serbest yer) e konacak eşyayı, Devlet haklarının korunması bakımından gerekli göreceği, daha başka kayıtlar altında bulundurmağa, buralarda kabine açmış olanlardan güven giderici hareketi görülenlerin kabinelerini kapamağa ve şüpheli kişilerin (serbest yer) e girmelerini yasak etmeğe yetkilidir.

MADDE 2. — Maliye Komisyonunun ikinci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu. kanunu Gümrük ve Tekel Bakanı yürütür.

MADDE 10. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11. — Bu kanun hükümlerini Gümrük ve Tekel, Ulaştırma Bakanları yürütür.